

נחלת אבותימן חריש

עלון להפצת מסורת ומנהגי תימן המופץ ע"י עמותת "אחוות אחים"
בנשיאות פוסק עדת תימן מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

טבת
ה'תשפ"ו ליצירה
ב'של"ז לשטרות

עלון מס' 96

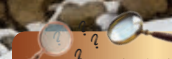
מענה
הלכתי

03

היסטורית
יהדות
תימן

04

חידונים
לשולחן שוכת

05

ביאורי
המצבות

06

בשעה
אחת

10

שואל
ומשיב

13

קרון אור קטנה

בפרשיות השבוע אנו קוראים ולומדים על אירועי החיים של אבותינו הקדושים.

התורה מספרת שיעקב אהב את יוסף מכל אחיו וזה גרם לכך שישנאו אותו עד שלא יכלו לומר לו שלום.

כשנשלח יוסף לראות את שלום אחיו, מחליטים האחים בהחלטה נחרצת תחילה לדונו למיתה, לבסוף מקבלים את עצתו של יהודה "לכו ונמכרנו לישמעאלים וידינו אל תהי בו".

התורה מדגישה שאותם סוחרים הרגילים לשאת נפט ועיטרן נושאים באמתחתם מיני בשמים וכל זה להנעים ליוסף את השהות בדרך. יבוא השואל וישאל: יוסף נמצא המקום הכי גרוע מבחינתו הוא נמכר לעבד לעתיד הלא נודע.. מה שינחם אותו זה מעט ריח טוב? אומרים חז"ל: כן! יוסף הרגיש בכך את השגחת ה' הנמצא איתו. הוא רואה ומבין שאף שהקב"ה גלגל אותו למצב הזה עדיין הוא איתו יחד והוא זה שיוציא אותו מהצרה.

דבר זה אנו רואים גם בחג בחנוכה, לכאורה הנס הגדול היה שנמסרו גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים ובכל זאת מה שמציין ומסמל את החג זה דווקא פח השמן הקטן שנמצא חתום בחותמו של כהן גדול.

ה' מראה לנו שמרתי לכם פח קטן, אני אתכם בצרה, אני הכנסתי אתכם לצרה ואני יוציא אתכם ממנה.

לכת אלום ונמכר

דבר המעבר

המעוניינים להפיץ עלון זה בתרומה של:

90 ש"ח לחודש.

יחלקו 50 עלונים נוספים מהפצה ארצית!

לפרטים ולהקדשות העלון | חייגו: 053-3453020

לתגובות,
הערות והארות
ניתן לשלוח לסייל:

na0546812981@gmail.com

פ"ל:

עמותת אחוות אחים

פייסדי העמותה:

רב הקהילה:

הרב יאיר שרפי שליט"א

פנכ"ל ר' איתמר עובד יצ"ו

053-345-3020

עורך ראשי:

הרב דניאל אהרון שליט"א

054-649-2931 052-760-7929

עריכה גרפית:

קרדיט:

פריפיק

קופילוט

זכריה סלומון

גם אתה

יכול להיות שותף

באחת הדרכים הבאות:

העברה בנקאית עבור שלל פעילויות העמותה

כולל פרי צדיק, עלון נחלת אבותינו, משפחות נזקקות, מחצית השקל, ומתנות לאביונים (צינו בהערה את המטרת התרומה).

המוטב: אחוות אחים חריש. בנק לאומי (10) סניף 954, מס' חשבון 7152226.

העברה בנקאית עבור:

בניית מבנה קהילתי הכולל שתי בתי הכנסת, בית מדרש, חדר לימוד ועוד.

המוטב: אחוות אחים חריש. בנק לאומי (10) סניף 954 מס' חשבון 7891474.

לתרומה באמצעות קהילותפון:

התקשר 0732757000 והקש מספר קופה

או דרך מכשיר "קהילות" שם קופה: "אחוות אחים חריש" מספר קופה 25709.

אחוות אחים

חריש

חזית קודש תימן

את רגל שמאל לרגל ימין, או רגל ימין לרגל שמאל, או דלמא לא שנא? אין קפידא בכך:

ביאור ברכת אתה חונן

בתפילת העמידה אומרים אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה וכו', ולכאורה איך אומרים חנונו מאתך דעה ובינה והשכל, בעוד דאמרינן שלאדם דעת ולאנוש רק בינה, ואנחנו גם דעה ובינה וגם השכל?

תועלת ההשכלה לדעת את ה', כמו שנאמר השכל וידוע אותי כי אני יי, ולא כל אדם זוכה לזה. הלכך הגירסא אתה חונן לאדם דעת וגו' בינה, אפילו בלא שיבקשו, זה כבר הטביע השי"ת בבריאה. ואנחנו מבקשים שתחנונו עוד דעה, ועוד בינה, וגם שיהא זה "מאתך", דוקא ממקור הקדושה. ומלבד זה, תוסיף לנו גם השכל לידע אותך:

נוסח חתימת ברכת המינים

בחתימת ברכת המינים, איך לגרוס, שובר אויבים ומכניע מינים או זדים? העיקר לומר זדים:

ספירת העומר או ברכת המזון בתוך התפילה שיעבור זמן

מי ששכח לספור ספירת העומר ונזכר תוך כדי תפילת מנחה, ואם ימתין עד שיסיים תפילתו תשקע החמה ויפסיד את הספירה. האם מותר לו במקום שמותר להוסיף בקשות בתפילה, לומר שרוצה לתקן מה שפגם בספירה ולספור, ובכך לצאת ידי חובתו. וכן לעניין ברכת המזון, אם תוך כדי תפילת שמונה עשרה נזכר שלא בירכה, ואם ישהה עד שיסיים יחלפו שבעים ושנים דקות, האם יוכל להכניסה בתפילתו בבקשה? אינן בקשות ואסור:

יוהרא כשמאריך בתפילתו

בעניין אדם המאריך בתפילה, חזיתי בשולי המעיל סימן ו' אות צ"ה שהביא מדברי הקב הישר (פרק ק) דיש לחוש ליוהרא. ועיין בספר זכות יצחק להג"ר יעקב חיים סופר (חלק ב' סימן ט) שמאריך בדברי קב הישר, דלא אמרינן לחוש ליוהרא אלא דוקא בגדול שבקהל שממתינים לו. מה שאין כן בשאר הקהל, דמי יאמר לו מה תעשה, יאריך ויאריך ויזכה לאריכות ימים, יעוין שם בביאור כל הנושא: טוב שלימד זכות, והכל לפי העניין:

עמידה אחר המתפלל

האם מותר לעמוד אחר המתפלל אפילו בארבע אמותיו מאחור? מותר:

שלוש פסיעות כשאדם מתפלל מאחוריו

שמועה שמעתי, ולא נהגתי כך, שמנהג תימן דלא נהגו לחכות מלפסוע אם עומד אדם מאחור ועדיין מתפלל. ואם כן נהגו כך, הרי זה נגד דינא דגמרא?

חס ושלום אינו נגד דינא דגמרא, רק תלוי איך לפרש, כמו שתבין ממה שכתבתי בס"ד בשלחן ערוך המקוצר סימן ט"ז הערה נ"ט. וטוב שלא נהגת כך, כי המחמיר תבוא עליו ברכה כמו שכתבתי שם:

שלוש פסיעות כשאדם מתפלל מאחוריו, והוא נמצא אצל שאר קהילות

בעניין מנהגינו שהמתפלל וסיים תפילתו אינו בודק אם יש מאחוריו אחד שלא סיים תפילתו אלא יכול לפסוע שלוש פסיעות, האם מי שמתפלל בבית הכנסת של-עדה אחרת גם כן יעשה כך, או שעדיף משום דרכי שלום לשהות עד שיסיים מי שאחוריו ואחרי כן יפסע? נקיטין דבמנהגים ליכא איסור לא תתגודדו, אבל בלאו הכי כבר אסיקנא בעיני יצחק על שלחן ערוך המקוצר סימן ט"ז אות נ"ט שהמחמיר בזה תבוא עליו ברכה:

לעבור לפני המתפלל כאשר אדם אחר חוצץ

רציתי לדעת מה דעת מו"ר שליט"א, האם מותר לעבור לפני המתפלל כאשר חוצץ בינינו אדם אחר העומד לפניו שאינו מתפלל, האם נחשב חציצה ומותר לעבור לפניו, או דלא חשיב חציצה ויהא אסור לעבור לפניו, משום שנכנס בארבע אמותיו של-אחרון העומד בתפילה? ראוי להחמיר

כניסה למקומו בבית הכנסת כשעובר לפני המתפלל

כשאני מגיע לתפילה בשעה שהציבור מתפללים שמונה עשרה, וכיון שאני יושב בספסל מקדימה, אם אלך אליו נמצא שאכנס בארבע אמותיהם של-מתפללים, וגם כשאגיע למקומי בדיוק אעבור ממש לפני המתפלל, מהו הדין? אסור:

יישור הרגליים בסוף הפסיעות

בשלחן ערוך המקוצר סימן ט"ז סעיף כ"ג, במקום שכלו הפסיעות יעמוד ברגליים מכוונות כמו בתפילה, ותחילה יישר את רגליו שהיו בעיקום וכו' ע"כ. שאלתי האם יישר רגליו באופן שמחזיר

	ירושלים		תל אביב		חיפה		חריש	
	כניסה	יציאה	כניסה	יציאה	כניסה	יציאה	כניסה	יציאה
מקץ	4:04	5:19	4:20	5:20	4:07	5:18	4:19	5:10
ויגש	4:08	5:23	4:23	5:24	4:11	5:22	4:23	5:14
ויחי	4:12	5:27	4:28	5:29	4:16	5:26	4:27	5:19
שמות	4:18	5:33	4:34	5:34	4:22	5:32	4:33	5:25

מלכים יהודים קדומים בתימן:

ראשית נבחר כי חֲמִיר הוא שמה הקודם של תימן בפי גויי הארץ.

ליהודים תחת עול הנוצרים החבשים. היה זה טרם הופעת האֶסְלָאם (תחילת האיסלם במאה ה-7 למניינם) והמלך יוסף ד'וֹ נֵאָס שלט ביד רמה והיה ידוע כמצביא וכעושה חיל במלחמתו למען העם היהודי ושמעו יצא לפניו בארצות העולם. בקרב יהדות ספרד נפוצו ידיעות כי יוסף ד'וֹ נֵאָס היה מצאצאיו של שלמה המלך, ושהתייהדותו לכאורה הייתה רק סמלית.

עשה מלחמות רבות מול הנוצרים ששלטו במאה ה-6 בחלקים מתימן ואף בחבש. בשנת 522 למניינם המלך יוסף ד'וֹ נֵאָס כבש את הבירה ט'פאר הנוצרית, השמיד חיל מצב אקסומי, צאצאי השבט התימני סבא, טבח בנוצרים שהיו ברובם חבשים והעלה את כנסיותיהם באש, ושלח את צבאו לפגוע בנוצרים בעיר נג'ראן.

פליט נוצרי שנס על נפשו הגיע אל קונסטנטינופוליס עיר באימפריה הרומית, ועורר את זעמם של הקיסרים הנוצרים יוסטינוס, קיסר ביזנטיון, וכלב, קיסר אקסום. כלב ניסה לפלוש לממלכת חמיר לתימן, בעזרת הנוצרים, אך המלך יוסף ד'וֹ נֵאָס הצליח לעצור את כל התקפותיו, ואף לכבוש עוד שטחים רבים מהנוצרים.

אלא שכבר בימים ההם תימן הייתה בנויה שבטים שעליהם מלך יוסף ד'וֹ נֵאָס, ובשלב מסוים יש מראשי השבטים שהחלו לנהוג בפלגנות, מנטליות האופיינית עד ימינו בתימן, ובכך החלישו את שלטונו. או אז הנוצרים מהאימפריה הביזנטית והנוצרים החבשים ניצלו שעת כושר זו וערכו מלחמה מחודשת כנגד המלך יוסף ד'וֹ נֵאָס והוא לא הצליח להתגבר עליהם, בגלל ראשי שבטים בחמיר (תימן) שבגדו בו, וכך פלשו הנוצרים החבשים לממלכתו וכבשוה.

יוסף ד'וֹ נֵאָס (בערבית: يوسف ذو نواس 450-527) **היה המלך היהודי האחרון של ממלכת חֲמִיר** (שבתחילת המאה ה-6 למניינם) **וממלכתו השתרעה על פני שטחים נרחבים בחצי האי ערב.** המלך יוסף דו נואס נקרא גם בשמות יוסף אסאר ויוסף מסרוק.

בשל פיאות ראשו היפות והמתולתלות היורדות על הלחיים או בשל שיער ראשו השחור והמתולתל שהוסיף לו נופך של יופי והדר, **כונה בשם "ד'וֹ נֵאָס" שפירושו 'בעל התלתלים' או 'בעל הפיאות'** (פאות הראש, סימנים). ונראה שבשל אדיקותו ומלחמתו בעניין הנחלת תורה ומצוות כינוי זה הודבק לו משום פאותיו הגדולות והמרשימות.

בתקופתו פעל רבות כנגד הנוצרים, ועמד בקשרים עם חכמי טבריה שהייתה אז מרכזם של היהודים בארץ ישראל. [הרב ההיסטוריון והמזרחן ר' חיים זאב הירשברג ז"ל שיער וכתב כי עלייתו לטבריה של מר זוטרא בר מר זוטרא, היווה הישר של משרת ראש הגולה בבבל דווקא באותם הימים (520 למניינם), והתמנותו לראש הסנהדרין אינה מקרה, וקיים קשר הדוק בינה ובין פעילותם של חכמי טבריה עם המלך יוסף דו נואס בדרום ערב. לדעתו, מעידות שתי העובדות על תוכנית מדינית שנוקמה אז בין היישוב היהודי בארץ ישראל ובין יהודי ממלכת חמיר ובראשם המלך היהודי יוסף ד'וֹ נֵאָס].

מוצאו של המלך היהודי יוסף ד'וֹ נֵאָס משבט חֲמִיר. קדמו לו המלכים כריב ואסעד כריבה, הם כולם היו יהודים, וככל הנראה גרי צדק. מִלְכִּי כְּרִיב יוֹהָאֵמָן מלך על תימן בשנת 378 למניינם, ובנו אֶסְעָד אָבו כְּרִיבָה מלך אחריו, אלא שיש הטוענים כי עוד לפניהם היו מלכים יהודים בתימן.

על כל פנים בשנת ד'שע"ח לערך (במאה ה-6 למניינם) היה צר

ה"ה **ברק חג'בי ומשפחתו יצ"ו**
להצלחתם בכל העניינים, בריאות איתנה,
פרנסה בשפע ונחת מהילדים

ה"ה **יהודה בן שמעון ומשפחתו יצ"ו**
להצלחתם בכל העניינים, בריאות איתנה
פרנסה בשפע והצלחה בשגשוג המופלג

אלירן חפץ ומשפחתו

איתמר עובד ומשפחתו

אור מינס ומשפחתו

אברהם בן קטיעי

אבישי חג'בי ומשפחתו

"יאלה יעמדו על הברכה"
מי שבירך

אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל עמו ישראל, ובפרט כל התורמים והמסייעים להפצת תורה וחיזוק מסורת יהדות תימן המפוארה וגם קוראי העלון שלנו יזכו לכל הברכות האמורות בתורת משה סייעתא דשמיא בבריאות איתנה ונהורא מעליא פרנסה בשפע אושר ועושר אריכות ימים ושנים בטוב ובנעימים
א.כ.י.ר.

ד. יוציאו את הסבון בשינוי.

ԱԹՎԱՆ ՄԱՆԱԿ

ברית ותורה - מענייני ברית שלח בהשקפת התורה

וזה כבר עלול ליצור עומס גופני מיותר על התינוק. לכן ההלכה מדגישה: מי מבצע איך מבצעים ובאיזה גיל מבצעים הקפדה על ההלכה = בריאות הגוף והנפש.

5. ומה לגבי ההורים?
חשוב לומר אמת: התינוק לא עובר טראומה - אבל ההורים עלולים להרגיש מתח גדול, זה טבעי, זה מובן. זה חלק מהאהבה הילדית הורית. אבל חובה לזכור: הקושי של ההורה אינו אינדיקציה לקושי של הילד. כל מוחל מנסה רואה במו עיניו תינוקות רועים, אוכלים ונרדמים היטב לאחר הברית. הניסיון מוכיח - התינוק מתאושש מהר הרבה יותר מההורה.

6. והצד הרחוק: ברית אינה "פגיעה" - אלא "התעלות" המהרה"ל למלמד שמספר שמונה מסמל על-טבעי. ברית מילה מכניסה את הילד למרחב קדושה שאין בו טראומה - יש בו נשגבות. זו מצווה שמחברת את הילד לכל הדורות. מצווה שמקדשת את חייו מרגעיו הראשונים. פעולה רוחנית כזו אינה יכולה להוליד טראומה. היא מולידה אור.

סיכום: העובדות מנצחות את המיתוס

- ✓ חז"ל - רואים במילה זכות גדולה, לא פגיעה.
- ✓ הרפואה - קובעת שאין יכולת לייצר טראומה בגיל זה.
- ✓ המציאות - תינוקות רועים ונרדמים היטב אחרי הברית.
- ✓ הניסיון - מראה שהלחץ של ההורים גדול פי כמה משל הילד.
- ✓ המסורת - שומרת על הילד יותר מכל "פיתוח מודרני".

ברית מילה אינה "טראומה" - היא כניסה קדושה, עדינה ונשגבת לברית הנצח בין ישראל לקב"ה. וכך היא נעשית כבר אלפי שנים - באור, ברחמים ובחיבה אל-לדית.

מבחינה נירולוגית, "אזורי הזיכרון הטראומטי" פשוט אינם מפותחים בשלב זה. לכן לא נוצרת טראומה.

ב. תינוקות בוכים מעט מאוד בברית מוחל מנסה שומר שהברית תהיה:

- מהירה (שניות ספורות)
- מדויקת
- נקייה

ברוב הבריתות הבכי קצר בין 5 ל-10 שניות בלבד. זה קצר יותר מרוב בדיקות בית חולים.

לשם השוואה: בדיקות עקב דקירת עקב או בדיקת רופא גורמות לרוב לבכי ארוך יותר.

א. ההחלטה מהירה במיוחד אחד המאפיינים המדויקים בגוף של תינוק הוא יכולת ההתאוששות המהירה.

ברוב המקרים: התינוק אוכל כרגיל אחרי דקות נרגע ונרדם שינה עמוקה. לא רק שאין טראומה, הגוף עובר תהליך ריפוי ברוגע.

3. מאיפה נולדו טענות הטראומה?
ברוב המקרים, לא ממחקר אמיתי אלא מ 3 מקורות:

- א. מאנשים שלא ראו ברית אמיתית הם מדמינים ניתוח ארוך, מורכב, או כואב.
- ב. משיטות רפואיות זרות בארה"ב, שיטות כמו קלאמפ גורמות כאב ארוך, אבל אין קשר בינו לבין השיטה המסורתית היהודית.
- ג. מאגנטות אידיאולוגיות אנטי דתיות כאלה שמטרתן לבטל מצוות, לא להגן על תינוקות. כשבדקים את הנתונים, מבינים שאין בסיס לטענה.
4. טראומה אמיתית - דווקא כשלא שומרים על המסורת מעניין לציין: כאשר הברית נעשית לא כהלכה, או לא בשיטה המסורתית, או בידי אדם לא מיומן - הסיכויים גדולים הרבה יותר.

האם ברית מילה גורמת לטראומה?
מה אומרים חז"ל, מה אומרת הרפואה, ומה באמת קורה לתינוק ביום השמיני בשנים האחרונות מתגלגלים ברשת טענות שונות, חלקן רגשיות מאוד, על כך שברית מילה "גורמת טראומה", "משפיעה על הילד פסיכולוגית", או "יצרת זיכרון כאב".

כמו הרבה דברים בעולם המידע, יש פער גדול בין עובדות, לבין תחושות, ובין מחקר אמיתי לבין כותרות דרמטיות. במאמר זה נעשה סדר.

1. מה באמת אומרים חז"ל?
חז"ל מעולם לא ראו בברית מילה טראומה אלא מעלה, זכות, וקשר נשמות. שלוש נקודות עיקריות:

א. מצווה שגוף ונשמה מקבלים יחד ברית אינה פעולה רפואית בלבד.

זהו מעשה ברית - כרת ברית בין הקב"ה לעם ישראל. זו מצווה עליונה, שמלווה ברחמים ובחמלה אלוקית מיוחדת. ב. "וביום השמיני" - התורה קבעה את הזמן המושלם חז"ל מלמדים שהיום השמיני הוא הזמן שבו גוף התינוק מתחזק (כמו פרוטומבין בשיאו) וגם הזמן שבו נפשו מוכנה לקבל את קדושת הברית.

ג. "גדולה מילה" - מצווה שמוסיפה טוב, לא פוגעת לא מצאנו בשום מקום בתורה, בנביאים, במשנה, בגמרא או במדרש - אפילו רמז למשהו שלילי כלפי נפש התינוק בברית. ההפך הגמור - זו מצווה שמרוממת אותו. (למרות שלא ראינו אינה ראייה).

2. ומה אומרת הרפואה המודרנית?
הנה שלוש עובדות רפואיות ברורות מאוד:

- א. תינוק בן שמונה ימים אינו יוצר זיכרון ארוך טווח זהו מחקר בסיסי במדעי המוח:

תינוק בגיל זה אינו בעל יכולת קוגניטיבית לייצר זיכרון רגשי מתמשך.

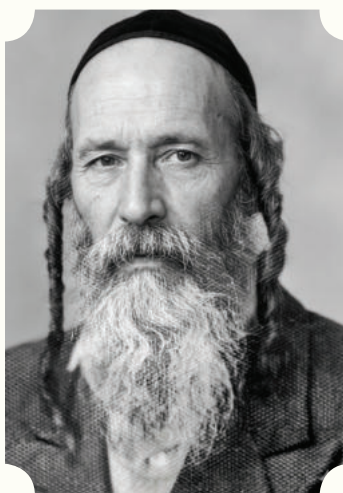

מעשה שהיה בארץ תימן

כי יאבד את מקור פרנסתו, אך המארי' בשלו: "איני יכול לחתום על פסק דין שאינו כהלכה, ואם אין דנים דין תורה כהלכתו, איני רוצה בדיינות". עזב המארי' את המשרה ולא רצה בשררה וחזר לעסוק ולשקוד בתורה. [מתוך ספר 'מפעלי הצדיק'].

§ § §

הרה"ג הרב משה חג'בי בן הרה"ג המקובל הרב חיים חג'בי צצוק"ל. נפטר: ט' טבת ה'תשנ"ג.
קבור בבית העלמין סגולה בעיר פתח תקוה, חלקה ח' שורה קכ. (באותו בית עלמין שבו קבור אביו הצדיק ואחיו הצדיק). **הוסמן לרבנות ולדיינות בתימן, וכיהן כרב מלמד ופוסק גם במחוז כוולאן וגם בעיר צנעא. בישראל התגורר בפרדסיה, שימש בתפקיד רב בית הכנסת, חי וניהל את קהילתו בצניעות ובענווה גדולה.**

צצוק"ל זיע"א.

✓ **רבו המובהק:** אביו הצדיק אב בית הדין במחוז כוולאן שבמרכז תימן ורב היישוב 'רבוע' הרה"ג אב"ד המקובל מארי' חיים חג'בי (בן ר' מוסא)

מרבני משפחת חג'בי צצוק"ל זיע"א שבמחוז כוולאן שבמרכז תימן. זכותו ימליץ יושר בעדו ובעד בני בתינו ובעד כל ישראל אחינו אכ"ר.

מעשיות צדיקים

מאת הרב ישי חגיבי שליט"א

לעסוק ולשקוד בתורה הדיין מארי' מוסא חג'בי זצ"ל בנו השני של אב"ד המקובל מארי' חיים חג'בי זיע"א

מספרים על מארי' מוסא חיים חג'בי זצ"ל, בנו השני של המקובל מארי' חיים מוסא חג'בי זצ"ל, שכשהגיע לארץ ישראל הגיע שמעו לרבנות וביקשו למנותו לדיין. לאחר שהפצירו בו שיקבל את המשרה נענה, אך בעקבות מעשה שהיה לא הסכים להמשיך במשרה, וכך היה:

שני דיינים חתמו על פסק הלכה בעניין גירושין וביקשווהו שגם הוא יפסוק כמותם ושיחתום, אך המארי' לא הסכים וקבע כי פסיקתם אינה עולה בקנה אחד עם ההלכה. ניסו ללחוץ עליו ולומר לו שכאן בארץ ישראל לא תמיד אפשר לפסוק בדיוק לפי ההלכה מחמת חוקי המדינה, אך המארי' לא הסכים לשנות ולו במעט מן ההלכה. יצאו שני הדיינים והשאירו את המארי' לבדו, והוא ניצל את ההזדמנות, יצא החוצה וביקש מנהג מונית שעבר במקום להחזירו למעונו. כשחזרו הדיינים לאחר ההפסקה נדהמו לראות כי המארי' נעלם. מיד הבינו כי נסע לביתו. מיהרו ונסעו אחריו לבקש שיחזור, ואף הזהירו אותו

להוציא את בני ישראל ממצרים, הקב"ה הפציר בו שבעה ימים בסנה ובסוף שבעת ימים אמר משה להקב"ה: שְׁלַח-נָא בְּיָד-תְּשֻׁלָּח (שמות ד' י"ג) ואז כעס עליו הקב"ה שנאמר: וַיַּחַר-אַף יְהוָה בְּמֹשֶׁה (שם י"ד) ואמר לו: יבוא יום ואפרע ממך, וכעת, המתין הקב"ה שבעת ימי המילואים בעבודתו ככהן, ולבסוף אמר למשה: לא שלך היא אלא של אהרן.

וכך נאמר במדרש רבה (ויקרא פרשה י"א): ר' יודן בשם רבי יוסי בר יהודה ור' ברכיה בשם ר' יהושע בן קרח: כל מ' שנה שהיו ישראל במדבר לא נמנע משה מלשמש בכהונה גדולה, הה"ד (תהלים צ"ט): "משה ואהרן בכהניו", רבי ברכיה בשם ר' סימון מייית לה מן הדין קרא (ד"ה א' כ"ג): "בני עמרם אהרן ומשה ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים הוא ובניו עד עולם להקטיר לפני ה' לשרתו ולברך בשמו עד עולם" (לעמוד ולשרת בשם ה'), ומשה איש האלהים בניו יקראו על שבת הלוי, א"ר אלעזר בר יוסי: פשוט הוא לן שבחלוק לבן שימש משה כל שבעת ימי המילואים, ר' תנחום בשם ר' יודן תני: כל שבעת ימי המילואים היה משה משמש בכהונה גדולה ולא שרתה שכניה על ידו, הה"ד (ויקרא ט'): "וירא כל העם וירגו ויפלו על פניהם" אמר רב שמואל בר נחמן: כל שבעת ימי הסנה היה הקדוש ברוך הוא מפתה את משה שילך בשליחותו למצרים, הה"ד (שמות ד'): "גם מתמול גם משלשום גם מאז דברך אל עבדך" הרי ששה, ובשביעי אמר לו: "שלח נא ביד תשלח" אמר לו הקב"ה: משה את אומר שלח נא ביד תשלח?! חיך שאני צורכה לך בכנפיך, אימתי פרע לו? ר' חלבו אמר: כל ז' ימי המילואים היה משמש בכהונה גדולה וכסבור שלו היא, בו' אמר לו לא שלך היא אלא של אהרן אחיך היא, הה"ד: "ויהי ביום השמיני", עכ"ל. כך הסביר הקשר ליום השמיני פירוש יפה תואר (שם): "בכל ז' ימי המילואים חשב משה כי הוא ישמש לעולם בכהונה גדולה, אך ביום השמיני נטלה ממנו הכהונה וניתנה לאהרן".

אם כך, הטעם שלשלת מצביע על הלך רוח וטלטול עז המתרחש בלב משה בנקודת זמן זו בפעולת השחיטה האחרונה בתפקידו, בידיעה פתאומית כי תפקיד זה תם ונלקח ממנו סופית, וטלטלה זו מתוארת בצורת הטעם אשר על המלה וַיִּשְׁחַט וּבניגונה, ומיד לאחר זאת משה מקבל גזירה זו בהכנעה והשלמה שכלית, הוא אינו מערער ואינו מעכב רצון הבורא והקו כעין הפסיק אחר המלה הוא כחומה המפרידה רעיונית את מצב רוחו וזעזועו מההמשך, הקו לאחר התיבה מורה על ההשלמה בעניין כדבר שנשאר אחריו.

מתוך הספר "אור לפירוש הטעמים" – אבישי מרחבי.

המשך הנושא הטעם שלשלת בכ"א הספרים לפי הסימן: מי לא עכב.

משה: וַיִּשְׁחַט ו (ויקרא ח' כ"ג)

בפרשת צו מסופר על ימי המילואים שמשה נצטווה ע"י הקב"ה להלביש לאהרן בגדי כהונה ולחנכו בעבודת הקרבנות ככהן גדול, וזאת לאחר שכל ארבעים שנה במדבר שימש משה ככהן גדול. ועדיין בשבעת ימי המילואים משה היה סבור כי הוא יישאר בכהונה הגדולה, שהרי הוא הקריב את הקורבנות שצווה הקב"ה להביא בשבעת ימי המילואים, כפי שנאמר:

וַיִּשְׁחַט וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת-הַדָּם וַיִּתֵּן עַל-קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב בְּאֶצְבָּעוֹ וַיַּחֲטֵא אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת-הַדָּם יָצַק אֶל-יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ וַיִּקְדָּשֵׁהוּ לְכַפֵּר עָלָיו: (שם ט"ו).

וַיִּשְׁחַט וַיִּזְרַק מֹשֶׁה אֶת-הַדָּם עַל-הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: (שם י"ט).

וַיִּשְׁחַט וַיִּקַּח מֹשֶ�ה מִדְּמוֹ וַיִּתֵּן עַל-תַּנּוּף אֶזְזוֹ-אֶהְרֹן הַיִּמָּנִית וְעַל-בֶּהֱן יָדוֹ הַיִּמָּנִית וְעַל-בֶּהֱן רִגְלוֹ הַיִּמָּנִית: (שם כ"ג).

רבנו בחיי כתב: כי משה היה מקריב הקרבנות מתחילה ומקטיר הקטרת, הוא שתמצא בכל העבודות ויקח משה, וזרוק משה, ויתן משה, ויקטר עליו קטורת סמים, כי עד היום השמיני הזה שנתחנך אהרן בכהונה והתחיל בעבודה, משה היה מתעסק בכל העבודות כולן, והוא היה הכהן הראשון, והרי הכתוב קורא כהן שנאמר (תהלים צ"ט): "משה ואהרן בכהניו", עכ"ל. אומנם בכל ג' פעולות השחיטה של משה נמצא טעם מפסיק חזק במלה הראשונה בפסוק, אך הטעם שונה האחד מהשני בסימן: רא"ש (רביע, אתנחא, שלשלת), גם כאן ננסה להסביר מדוע השתנו הטעמים בכל אחד מהפסוקים לעיל במלה וישחט?

בפסוק הראשון הטעם רביע רובץ על המלה וַיִּשְׁחַט, שמו של הטעם רביע בא מהלשון הארמית והוא נגזר מ-רביעא שהיא הרביצה, יש כאן המשך ישיר של עבודת משה ככהן גדול במדבר, על פעולת השחיטה רובצת עדיין כהונתו של משה בימי המילואים, ולכן הטעם רביע מופיע כאן.

בפסוק השני הטעם אתנחא במלה וַיִּשְׁחַט, משה סבור שהוא נשאר בתפקידו והטעם אתנחא המורה על מנוחה, מצביע על מנוחת נפשו של משה, כמו: וַיֵּרָא מִנְּחָה פִי טוֹב (בראשית מ"ט ט"ו).

אך מדוע בשחיטה השלישית נמצא הטעם הנדיר שלשלת במלה וַיִּשְׁחַט ו, מה רצה בעל הטעמים למסור לנו על הלך רוחו של משה בשחיטת איל המילואים?

יש להסביר כי שחיטה זו היתה האחרונה בסדרת חינוך אהרן והאחרונה בתפקיד משה ככהן גדול, וכעת לפני חנוכת המשכן משה נאלץ לעזוב את תפקידו ולמסור תפקיד זה לאהרן ולבניו, מדוע?

חז"ל הסבירו כי הקב"ה נפרע ממה בגין סירובו בתחילה ללכת לפרעה

ואלה יעמדו על הברכה אשר נדב ליבם לייסד בית ה' בקהילתינו "אחוות אחים" – חריש.

פעילויות העטמה	אביר בוס	אברהם בן קטיעי	אביתר מרחום	פעילויות העטמה
ביוכ"נ שאפי	אריה מאור	אלברט בלאיש	איתמר עובד	ביוכ"נ שאפי
ביוכ"נ בלדי	דניאל אהרון	גיל כרמי	אשר לוי	ביוכ"נ בלדי
כולל אברכים	ינון בצלאל	יוסף מעודה	יאיר שרפי	כולל אברכים
שיעורי תורה	נריה אברהם	יניר מצניק		שיעורי תורה
דף היומי				דף היומי
תהילים לילדים				תהילים לילדים
פארי				פארי
גפ"חים				גפ"חים

האור שמעבר להרי החושך

אלמלא במקום הזה היו נערים שלא נשארו לעמוד או לשבת על הברזלים, אלא הרחיקו לכת.

כשאתה יושב במקום כזה, אתה מנסה להוכיח שאתה קיים, כדי להוכיח זאת הייתי חייב להיות חלק מהחברה, ללכת אתם למקומות שממש לא רציתי להגיע אליהם, ולדבר על נושאים שלא הייתי רגיל לדבר עליהם והדבר צרם לי.

למזלי יום אחד ראיתי את מנחם הזה שכולם היו מזכירים את שמו. מנחם היה אברך, מסוג האברכים שאני מכיר מתוך משפחתי המורחבת. בכל ליל שישי היה מגיע אל המקום בו נפגשנו ומציע את הטשולנט שאשתו הכינה.

חברי, יושבי הרחוב, ואני, אהבנו את הטשולנט. בכל ליל שישי בישיבה שלמדתי בה נתנו לטעום מהטשולנט של שבת. מאחר והפניתי עורף לישיבה וכבר לא שהיתי בה הרבה זמן, התגעגעתי לטעם הזה של הבית, של שבת. ומנחם מילא את הצורך הזה.

ישבנו בגינה הציבורית על הספסלים וכל אחד מאתנו התענג על הצלחת החד פעמית שלו תוך כדי הרהורים. אחר כך מנחם היה מדבר לליבנו, ובסוף היה לוקח איתו קבוצת בחורים שרצו לבוא, והיה מביא אותם לבית שלו. גם אני הייתי לא פעם אצלו. כמה אהבתי את הבית הזה. בית קטן, חמים, נעים. האישה במטבח מכינה מטעמים לשבת, ומנחם פנוי לשבת איתנו בסלון.

הוא היה מדבר ורוב הקבוצה הייתה שרועה על הספה בעצימת עיניים.

פעם אמרתי לו: "מנחם, לא מפריע לך שאתה מביא את כולנו לפה כדי להחזיר אותנו בתשובה, ואנחנו לא מקשיבים לך, וחלק מאתנו אפילו נרדמים לך באמצע הדברים, כאילו באו לשבת בלובי של בית מלון מנוכר?"

מנחם חיך אלי ואמר: "אתה טועה, אני לא פה בשביל להחזיר בתשובה. לחזור בתשובה כל אחד חוזר לפי הקצב שלו, לפי הרצון שלו. אף אחד לא יכול להחזיר. אני פה כדי להאיר לכם את החשכה ולתת לכם תקווה בלב. אני פה כדי שלא תשכחו איך נראה בית יהודי אמיתי, כי אני רוצה לעשות לכם טוב, וטוב עושים רק בחמימות של בית יהודי."

בהחלט מנחם היה אדם של "רק טוב". מילת המפתח שלו הייתה: אמון! "אני נותן בכם אמון!" – כך אמר שוב ושוב.

הוא אמר וזה לא היה מהפה לבחוף. הוא באמת נתן בנו אמון. ועוד איך. לא פעם היה משאיר אותנו לבדינו בביתו ויוצא להיכן שהיה צריך.

הוא לא חשש שנגע במשהו, שניקח משהו, שנרע למישהו. לא חשד בנו. הוא לגמרי האמין לכל אחד מאיתנו שאנחנו בסדר גמור. לא פעם היה אומר לנו: "אני לא שופט אתכם, כל אחד הגיע למקום שהגיע מסיבה כלשהי. לא תמיד תדעו להצביע על הסיבה. אני לא דן אתכם, רק מבין, מבין, מבין". כמה היינו זקוקים להבנה הזו.

אותי הבינו גם בבית, אבל ההצלחה של כל הסובבים אותי, החל מאחיי המדהימים והמוכשרים, הביאה אותי לכך שאני לא הבנתי את עצמי. איך אני מסוגל לא ללמוד? הלא כל האחים שלי כאלו תלמידי חכמים. איך אני מסוגל לא לשבת בשקט במקום שלי בישיבה? מדוע העיניים שלי נשואות החוצה? הלא כל האחים

גדלתי בבית מיוחד במינו. אבא שלי היה ראש כולל ורב בית כנסת גדול. אמי הייתה מחנכת בסמינר למורות. ארבעה אחים שלי הלכו בדרך שההורים הוליכו אותנו.

רק אני הייתי שונה. אני אומר: "שונה" ולא מתכוון למישהו שיש לו קרניים או מחושים. אני מתכוון לכך, שאף אחד לא יכול היה להאמין שגדלנו באותו בית. לזה אני קורא שונה.

אני הייתי רועש ולא יוצלח. האחים שלי, כולם, היו עדינים ונחמדים, לומדים היטב ומצליחים. אני זוכר שכאשר הבאנו הביתה תעודות תמיד ההורים שלי התייחסו יפה לכולנו, ואפילו הרעיפו גם על ראשי מחמאות אין ספור, אבל אני ידעתי, לא היו צריכים לספר לי, שהתעודה שלי שונה מהתעודות של האחים שלי.

מה לעשות שהיא לא נראתה דומה בכלל? לא היו הרבה מריבות בביתנו. אחי היו לומדים במרץ מבוקר עד ליל עוד כשלמדנו בתלמוד תורה. השקיעו הרבה יותר ממה שהיה צריך, נשארו בבית הכנסת ללמוד עוד ועוד, ולא היה להם פנאי לריב.

מריבות ראיתי רק אצל החברים שלי בביתם. אי אפשר להגיד שלמדתי בתלמוד תורה, כי לא בדיוק למדתי. הייתי מאלו שכל פעם שרציתי ללמוד הרגשתי שאני לא מסוגל.

עד היום לא אובחנתי ואיני יודע מה הבעיה שלי בלימוד. אני רק יודע שלא קלטתי ובכיתה היה לי שם של עצלן.

כשלמדנו בישיבות הורע מצבי, מי שלא לומד כשהוא קטן, קשה לו להיכנס ללימוד בישיבה. לא הייתי רגיל לשבת, לא הייתי רגיל להקשיב, לא הייתי רגיל להיות בחדר ביחד עם עוד בחורים, בוודאי לא כאלו שלומדים כל היום ובקושי עושים דברים אחרים.

תוך שנתיים מאז שנכנסתי לישיבה הדרדרתי. היום, כשאני, נועם, כבר אדם מבוגר יחסית, אני יכול לומר לכם שלא תמיד ילד שמתדרדר לרחוב הוא ילד שהוריו לא היו טובים אליו, או שהוריו לא התייחסו אליו כמו לכל אחיו. לא תמיד זה שמפנה עורף לחוג החרדי הוא זה שבמשפחה יש לו אחים חילוניים או דודים כאלו.

הורי באמת השתדלו ולא זו בלבד אלא שהם גם חיבקו וחלילה לא זרקו אותי מהבית. כל המשפחה שלנו הייתה חרדית לכל דבר, גם הדודים הרחוקים ביותר. לא הכרתי מראה אחר. אבל אני גיליתי את הרחוב.

נער שלא לומד כפי שצריך עלול למצוא מהר מאוד את הרחוב. הרחוב הוא מקום שלא צריך להשקיע בו הרבה. מספיק לך להיות אתה עצמך ואתה מקובל שם, אם אתה רק רוצה את זה.

על הברזלים היה מקום לכולם. גם לי. היה קל לשבת שם. הרבה יותר קל מאשר לעבוד וללמוד, כשהראש לא מכוון לשם. אז ישבתי על הברזלים כמו כל אלו שישבו שם.

הכיפה שלי נשארה אותה כיפה, היא שרתה בדיוק באותו מקום בראש, רק שהפעם היא ניצבה על תלולית של שיער ולא כמו קודם.

הייתי נראה דומה מאוד לקודם, אפילו הציצית ביצבצה מן המכנסיים. הייתי במקום שיכולתי בלי בעיה להיכנס לישיבה ולצאת ממנה, כי לא נראיתי חריג לגמרי בנוף, ויכולתי לפטפט עם חברים ברחוב, כי לא נראיתי חריג. זה היה מקום הכי נוח שיכול להיות.

"עם הרגש הזה, עם הנכונות שלך, עם ניסיון החיים העשיר שלך" – כך הסביר לי מנחם בהערכה, "תוכל להגיע רחוק אם תבנה לך בית". אני, שהייתי בשני העולמות, למדתי שיש רק עולם אחד שאפשר להחזיק בו מעמד. בעולם החיצוני, שבו הסתובבתי בימי בחרותי, מותר לעשות הכל. זה נשמע נפלא כשמסתכלים לשם ממקום סגור ונוקשה, אבל זה ממש לא נפלא, כשנופלים לזה.

היום אני לא רק אבא לארבעה ילדים, אני גם מורה באחת הערים הנידחות בפריפריה. אני יודע מתוך ניסיוני למה זקוקים נערים ומכוון אותם למקום הזה, כשהם עדיין בתוך המוסד הלימודי שלהם.

אני יודע להעריך מצד אחד את הבחורים החזקים שיודעים מה חשוב בחיים, מצד שני יודע להבין את אלו שעדיין לא גילו את האור, ועם הכוונה קלה מסוגלים להגיע אל החום הזה ולהתחמם ממנו.

דרך אגב, דעו לכם שלכל אחד מכם חוש אחר שלו עושה לו את הזכרונות היפים של חייו. אצלי, ליל שישי, וריח הטשולנט - מחזירים אותי אחורנית בכל פעם מחדש. אני צולל לתוך ביתו של מנחם, מחדיר את הריח לאפי, ממלא ממנו את נשמתי, ושב אל ביתי העכשווי שקט ורגוע.

ראו למה מסוגל אדם פשוט אחד. ואולי, מנחם הזה, בכלל לא כל כך פשוט כפי שהוא צייר את עצמו?

שלי אחרים הם?

הייתי מבולבל כל הזמן, כשהייתי בבית שלי, הייתי כעוס בתוך תוכי לא יודע למה ועל מי. וכל אלו נעלמו כלא היו כשיצאתי ונפגשתי עם חברי בריתי. מנחם, שבא כך פתאום, האיר לי את הדרך.

כשישבתי אצלו ביחד עם חבריי, לא ידעתי לענות לעצמי מה אני עושה שם. הלא יש לי בית נהדר והורים מצוינים, מדוע אני בכל זאת מחפש תשובות ברחובות? לא יכולתי להבין את עצמי ומנחם כל כך הבין.

הוא לא הבין רק אותי, הוא הבין גם את אלו ששינו את כל לבושם, שלא כמוני. את אלו שדיברו במילים שלא נהוג לדבר בהן, שלא כמוני. שיצאו למקומות שאני לא דרכתי בהם בחיים.

הוא הבין כל אדם.

חלק מהחברים שלי מצאו בבית של מנחם לא רק אוזן קשבת, אלא גם ממש בית, דבר שלי היה. הם היו מאלו שהוריהם לא חפצו בהם בביתם. גם לא במחסן של הבית, וכאן הם קיבלו מקום ישיבה על ספה בסלון חמים, עם ריח של עוגה בתנור ועם יחס אישי ומחייך.

הגענו לבית של מנחם מבולבלים, מתוסכלים, אומללים ויצאנו משם כל פעם עם ראש מורם. אמנם התסכול לא פסק, אבל קיבלנו דחיפה לכך שאנחנו טובים ומצוינים גם כשהיה נדמה לנו שאנו לא שווים בכלל ולא הבנו בשביל למה אנו קיימים.

פעם שאל אחד הנערים את מנחם למה הוא עושה את זה, ומנחם ענה לו:

"כשכתוב: ואהבת לרעך כמוך! לא מפורט מיהו רעך. האם הוא כמוך או לא כמוך, אומרים לנו לאהוב אותו כמוני, מה החכמה לאהוב כמוני אדם שהוא כמוני? נראה אותך אוהב כמוך, אדם ששונה ממך.

ואני, כך הוסיף מנחם, אני מקיים את הדברים בהידורם. אומר לעצמי כל הזמן: "אתה חייב לאהוב כל יהודי, תעשה זאת".

כשהיה רואה מנחם את הערכתנו היה אומר בצנעה: "אתם חושבים שאני עושה בשבילכם, אבל באמת אתם אלו שעושים בשבילי. בלעדיכם הייתי חצי אדם. הייתי כזה שחי לעצמו, מכלכל את ילדיו, משקיע בבית שלי, ברהיטים, בכלים נאים, אבל לא היה לי העונג הזה שיש לי עכשיו, כשאני יודע שאני משקיע בנפשות. אני חייב תודה לכם, לא אתם לי".

היום, אני, נועם, בן אדם אחר לגמרי. אני נשוי עם ארבעה ילדים, בנים. הם ילדים נהדרים, עדיין קטנים.

פעם חששתי שלא אצליח לגדל ילדים. אמרתי לעצמי: "אתה לא מסוגל לגדל את עצמך, איך אתה רוצה לגדל אחרים?" הרגשתי שאני לא הוכחתי את עצמי בחיים, אז איך אוכל לגרום לאחרים להוכיח את עצמם? גם לא רציתי שיצאו לי ילדים כמו שאני, כי לא בטחתי בעצמי ובהצלחתי.

מנחם היה זה שבא מבחוץ כמו מלאך מושיע ונתן לי להבין, שדווקא מכיוון שאני כל כך חכם, כל כך עמוק וכל כך בעל רגש, הגעתי להיכן שהגעתי. שאלתי שאלות את עצמי, אבל לא הרגשתי בטוח לשאול אותם בפנים הבית. חקרתי את עצמי חקור היטב וזלזלתי במה שגיליתי שם.

מנחם פוקס
ספרות, מוסמכות לתהליכי חינוך,
הנחיית הורים וזוגיות

זוגיות מאושרת עד מאה ועשרים שנה!

העניקו לעצמכם חוויה מעשרה, סבסבת ומתנה - והרגישו את השינוי כבר מהמשחק הראשון!

עד מאה ועשרים
משחק זוגי מוקטן ומרבי לשימוש ולחמם מערכת יחסים נמשכים לזוגות נשואים

המשחק הערכי והייחודי, המותאם במיוחד לציבור אנ"ש, שיעניק לכם שעות של הנאה, שיח מעצים וחיזוק הקשר הזוגי.

- לא צריך לשבור את הראש מה לקנות ליום הטיול
- מתנת יום הולדת ייחודית
- אין יותר מושלם מליל שבת ארוך עם רגעים של יחד.

120 קטגוריות
12 קטגוריות
2 קוביות

רששו את המשחק ליום הטיול! ה-26, לא תפסו שיש כזה דבר, אבל גילוינו עזר לכם שלא ידעתו איפה הייתם עד היום!

משחק מושלם! אני בעצמי שחקנו ולא הצלחנו להפסיקו! המטרה גם לאחוזי

אפשרות למשלוח מהיר מהיום למחר לנתיבות אופקים ובאר שבע **ללא תוספת עלות!**

להשיג בחנויות המשחקים המובחרות ובאתר מנטה פוקס.
להזמנה ישירה: 054-563-6769

www.mfux.co.il

תכונות מרפא:

ברפואה העממית נוהגים להשתמש בו כתרופה לראומטיזם ולכאב-פרקים, לדלקת ריאות ולדלקת במערכת העיכול, לפגיעה בכבד ולאסטמה, לדלקת בעור ולפצעים שהזדהמו. לגירויים בעור: יש למעוך את הצמח ולמרוח מהצמח הטרי על העקיצות, מרגיע מאוד. וכן מרגיע כוויות ובכלל גירויים בעור.

עד כאן בקצרה ובתמצות
אין במאמר זה הנחיה לשימוש וכן מאמר זה אינו בא להחליף ייעוץ מקצועי או להוות תחליף לייעוץ רפואי ואין לראות בו דרך כלשהי יעוץ רפואי ו/או המלצה לטיפול ו/או תחליף לטיפול. וכאמור אין ללקט לבד ללא מדרוך מוסמך.

חודש טבת - הלכות קריאת התורה

ד' ד"ה ומענין וד"ה עוד, ידב"ש.

ה. דוגמאות לשינוי משמעות:

אם קרא ואמר בשינוי מלעיל למלרע ולהיפך: שבו מלעיל לשון חזרה, ומלרע לשון שביה. כגון מלרע לשון בניין ומלעיל לשון בתכונת או במילים שמלעיל הוא לשון עבר, ומלרע הוא לשון הווה ועתיד. כגון תבא, והכתי, ושמעתי, ונאמרה. שינוי משמעות בתנועות: חלב-שומן האסור, חלב-מין משקה, וישב-חזר, וישב-החזיר, רעים-רועי צאן, רעים-לא טובים. מתי-לא חיים, מתי-אנשים חיים. שינוי משמעות בדגשים: ענות-עיני, ענות-עניית דברים. מנים-כלי זמר, מנים-כופרים, מנים-סוגים (שע"ה ח"א ס' כ"ב הע' ס"ה ועול"י שם ס' כ"ה ובארות יצחק הל קריאת ס"ת עם תס"ה ד"ה וכתב. ולפי עוללים עם' 32-31).

ו. להחזיר על געיות שמשנות הניקוד או על גיגון תרי טעמי ותביר:

על געיא נראה שאין צריך אפילו לגעור אלא אם כן בגעיות שמשנות את ניקוד התיבה. כגון "האנשים האלה שלמים הם אתנו" (בראשית ל"ד, כ"א) (השי"ן של "שלמים" בגעיא) והשווא שבישי"ן נהפך לפתח כנוער. והמילה "ואם בשה" שהוא"ו בגעיא ומחליפה קריאתה משווא לחירק. ועל גיגון "תרי טעמי" [מארכה כפולה] גוערים, אבל לא מחזירים. ואם עשה גיגון "תביר" במקום טעם מעמיד, אין מחזירים אלא אם משתנה המשמעות. אך אם העמיד בטעם תביר אף שמשנתה המשמעות, המנהג שאין מחזירין ואף לא גוערים (שע"ה שם ובארות יצחק שם ודברי חפץ חט"ז עם' צ"ח-צ"ט שו"ת ה' (א, ב) והע' י' ו"א).

ז. ההגות חולם כצירי ור"ש כגמל:

שיבושים ידועים הקבועים בפי אנשי כמה מקומות, כגון הקוראים חולם כמו צירי, וכן מצוי בזמנינו רבים הקוראים ר"ש כגמל רפיה, אין להקפיד ואין להחזיר או לגעור בהם, תוך כדי קריאה. אלא לאחר הקריאה מצוה להעיד להם בלשון רכה שאין קריאה זו כנונה (שע"ה שם ושולי המעיל ס' ה' אות ה' וע"ע בפלאות מתורתך פ' קרח מעל שס"ו ואילך, ומה שכתב על זה מהר"ש שובי וצוקללה"ה).

ח. עילג הקורא לאלפ"ן עיינין:

אדם שמתחיל את האותיות וקורא לאלפ"ן עיינין וגם כשמחזירין אותו אינו יכול לקרותן כהוגן, יברך על הספר-תורה ולא יקרא הוא בעצמו, אלא החזן יקרא את הפסוקים במקומו. ובדיעבד שקראן בעצמו, צריך העולה אחרי לחזור ולקרות אותן פסוקים. ובשעת הדוחק או חס ושלום מחלוקת, יש לסמוך על דעת המקילין בזה, שיכול לקרות הוא בעצמו (ועול"י שם ס' כ"ו ד"ה העולה מן האמור).

Common chickweed | כוכביית קצויה

לצמח זה 100 מינים ברחבי העולם, ובארץ ישראל 3 מינים. הוא צומח בר בשדות ובשולי המדרכות.

בעולם המודרני נחשב כ"עשב-רע" מטריד. בישראל הוא גדל בעונת החורף, לרוב ליד הסרפד (אך ניתן למצוא מסוגו גם בשאר עונות השנה), ורבים לא מודעים לסגולותיו הרפואיות לאדם.

צמח כוכביית מצויה ראוי למאכל אדם, ויש שאכלו ממנו בעודו טרי. עשיר בוויטמין C, חומצה גמא-לינולנית (GLA), נגזרת של חומצת השומן אומגה 6, ויטמין E, ספונינים, ניאצין, ריבופלבין (2B), תיאמין (1B), בטא קרוטן (ויטמין A), מגנזיום, ברזל, סידן, אשלגן, אבץ, זרחן, מנגן, נתרן, סלניום וסיליקה (למרות התכונות הטובות שבצמח זה, אין להפריז באכילתו).

סימני זיהוי של הצמח:

יש ללקט יחד עם מלקט מנוסה היודע לזהות את סימני הצמח, שכן ישנם עשבים הדומים לכוכביית מצויה והם רעילים לאדם, לכן חשוב לדעת לזהות נכון.

לכוכביית המצויה יש שערות דקיקות מצד אחד של הגבעול העגול. שברו בעדינות את הגבעול בחלק התחתון של הצמח ומשכו בעדינות, במידה ובזמן שמשכתם ראיתם חוט זה סימן שזה צמח הכוכביית המצויה.

סיכום: בשבירת הגבעול יש חוט פנימי שנמשך לאורך הגבעול הנחשף לאחר התלישה. וכן לאורך גבעול יחיד יש קו אחד של שערות.

בשע"ה אחת

מאת הרב יקיר דב שונס-הלי' שלט"א
שרף השפ

א. טעיות בקריאת התורה:

מי שטעה ולא דקדק אפילו בחסרון או יתרון אות אחת כגון שכתוב "אם" וקרא "ואם", מחזירים אותו אע"פ שלא נשתנתה משמעות הענין על ידי זה. ובנקודות ובטעמים, וכן מלעיל ומלרע, דגש ורפי, שוא נע ונח, אם נשתנה על ידי זה המשמעות, מחזירים אותו, ואם לא, גוערין בו היינו שמעידים לו, ואם לא חזר, מניחים לו. ומנהגינו שגוערים בו אף אם יחזור על השמות הקדושים ואפילו רק על השם הקדוש לבדו, כי אין חזרתו נחשבת לבטלה חס שלום אלא לצורך. שאין דקדוק בתורתנו הקדושה לחינם, אלא לטעם נגלה או נעלם, אע"פ שכן הדין אינו מחוייב לחזור כי לא נשתנתה המשמעות. והקריאה הנכונה היא כפי מסורת ספרי קדמונינו הנקראים חתנאן שהם המדויקים ביותר בעולם (שע"ה ח"א ס' כ"ב עם' כ"ט ועול"י ח"ב ס' ע"ה אות ה' ד"ה כמו כן. ובא"צ הל קריאת ספר תורה עם תס"ו ד"ה ויש. ודברי חפץ חט"ז עם' פ"ו-פ"ז שו"ת ב').

ב. ספק שינוי משמעות או שלא הגה בבירור את המילה:

כשיש ספק אם נשתנתה המשמעות וכבר עברו כמה פסוקים, יש להקל שאין צריך לחזור. וכשהקורא לא הוציא את מכתא האות בבירור גמור, לדעת אם אמר כהוגן, ראוי לגעור בו. ועל הבלעת אותיות כגון על לבבך יהושע בן נון, וחלוף ב"ת דגושה ורפויה, יש לגעור (שע"ה שם הע' ס"ה ע"ש, ועול"י ח"א ס' כ"ה אות א' ד"ה וראית, וח"ב ס' ל"ד).

ג. להחזיר על טעיות בתרגום:

כשם שמחזירים על טעות שמשנה המשמעות בקריאת ספר תורה, כן הוא בקריאת התרגום. אך על חסרון אות או תיבה כשלא נשתנתה המשמעות, לא מחזירים. ונראה שעל פיסוק התרגום, אין צריך אפילו לגעור אלא אם נשתנתה המשמעות. ופיסוק התרגום, היינו היכן להפסיק או לעמוד במקום שבמקרא יש טעם מעמיד, כגון וְיָקָר וְיָבִיעַ או מפסיק כפשוטו וקל וחומר על גיגון וְיָקָר [שיש נוהגים לעשות במקום שיש שתי פשוטות] (שע"ה ח"ב ס' ס' עם' י' והע' מ' ומ"א ובארות יצחק הל קריאת ספר תורה עם תס"ז ד"ה גם).

ד. החזירוהו ולא ניכר שתיקן, או שמוכן היפך המתכוין:

טעה ואמר "כי כל העתדים" (בראשית ל"א, י"א) במקום "כל העתדים" והחזירוהו ואמר "כל העתדים" אך לא ניכר ממנו התיקון, כיון שרק השמיט תיבת "כי". צריך להחזירו כמה תיבות מקודם שיוון התיקון כגון "ש"א נא עיניך ורא"ה כל העתדים" וגו' וכן כל כיוצא. ואם כשטעה בתיבת "אע"פ" (שם כ"ח, ט"ו) והחזירוהו ואמר תיבת "אע"פ" כתקנה, והוא במקום שצריך לומר "לא אע"פ" ונשמע היפך המובן. כמדומה שהעולם מקילים, שסוברים שניכר בקריאה שזה תיקון. אך ראוי להחזירו מהמילה הקודמת "לא", והכל לפי האדם המקום והענין (ועול"י ח"א ס' כ"ה אות

על כן, הזהירונו חכם עיניו בראשו (קהלת ב יד), והכסיל עיניו ברגליו? אלא שהחכם בראשו של עניין הוא יודע מה יש בסופו (קה"ר פ"ב טז), כי איזהו חכם הרואה את הנולד (תמיד לב ע"א) וסוף מעשה במחשבה תחילה.

דהיינו כל הדברים אשר יעשה אותם האדם, יקח מועד, ועת וזמן לכל חפץ, להתבונן עליו טרם עשותו. שלא יכנס בקיום המצווה בפתע פתאום שאין דעתו עדין מיושבת עליו ויכולה להתבונן במה שהוא עושה, אלא יזמין עצמו לדבר ויכין לבו במתן עד שיכנס בהתבוננות, ואז יתבונן מה הוא הולך לעשות ולפני מי הוא הולך לעשות.

כי כשאדם בא להיטהר, אף על פי שכל הבא להיטהר מסייעים בידו, מכל מקום הכרח הוא שימתין עד שיזכה לתיוקן גמור, וצריך ללכת בהדרגה כי אי אפשר להיכנס בפעם אחת אל הקדושה.

לך נא ראה את לשונו המתוקה של רבנו הרמח"ל במסילת ישרים בביאורו מדוע שהו החסידים הראשונים שעה קודם התפילה.

בעגלא ובזמן קריב וכלל לא דיברנו על עצם התפילה, אם ראוי להתפלל אותה במתינות, או למהר אותה ככל האפשר.

מסופר על שני חסידים משני חוגים שונים שנפגשו, כאשר האחד השתייך לאלו המרצים את תפילתם, והשני לאלו המתפללים אט אט.

אומר הראשון לחברו, משל למה הדבר דומה, לעגלת צב מלאה אוצרות הצריכה לחצות את היער מקום מושבם של הליסטים, על העגלה להאיץ בכל הכוח ולחצות את היער כדי למנוע מהליסטים ליפול עליה.

נענה חברו ואמר, הדברים נכונים אם העגלה חתומה והליסטים לא בסביבה, אבל אם הליסטים כבר עלו על העגלה ונלחמים עם השומרים, צריך להאט את נסיעתה על מנת לעזור ללוחמים להדוף את הליסטים מן העגלה.

והנמשל מובן. איננו נכנסים לנושא זה כעת.

אנו דנים על צורת ההגעה לתפילה. כאשר אדם מגיע אל התפילה והוא מתון ומיושב, תפילתו תיראה אחרת.

בייחוד אם יצרף לזה עוד שיטות להגברת כוח הכוונה, לדוגמא ההתבוננות ומחשבות חיוביות שהוא הכין באוצרו (כפי שלמדנו בפרקים ח-י).

אמנם לעיתים, אנו נזקקים להתפלל בחטף, כי רבו עלינו טרדות ואם לא נתפלל עכשיו אז אימתי? אך יש הבדל בין אונס מזדמן לשיטת עבודה. הבה נתרגל להגיע אל התפילה מתונים ולפני הזמן ובכך נעשה סייג לתפילה.

בעזר הש"ת וברצונו, נשתדל בפרק הבא לתת עצות לפתיחת ערוץ דיבור ישיר עם מי שאמר והיה העולם.

לסיכום

ראינו שכל מציאות העולם הזה נועדה להכחיש את אורו ויתברך, ומאידך נתאוהו הקב"ה שתהיה לו דירה בתחתונים ודווקא מתוך ההעלם אנו עובדים אותו ועושים נחת רוח לפניו.

הנקודה הפנימית של היהודי היא ממוחצב הנשמות, חלק א-לוה ממעל. אולם לעיתים ישנו חושך סמיך ומסך כבד המחשיכים ומכחישים את אור ה' מהאדם.

כאשר אתה רואה יהודי שזכה לקרבת ה', דע לך! או שהוא זכה לזה במתנת שמיים על מנת לתת לו סיכוי אל מול חיילי היצר הרע, כי יצר לב האדם רע מנעוריו וצריך כוח גדול לתת לאדם רצון להילחם בו.

או לחלופין שהוא עבד בעקביות ובהתמדה עד שזכה להגיע אל המקום שלו, למרות שחווה קשיים לא מעטים ויצרים אפלים ומרים.

כשאדם עדיין מנסה, משתדל ורוצה, אפילו אם נדמה לו שהוא כשלון, עצם הרצון הוא ניצחון. כי בסוף, תמצא את הכלי המתאים לך, את הדרך הסלולה לך מששת ימי בראשית, ותעלה מעלה מעלה, העיקר שתמשיך לרצות ולא להרפות ידיים.

דברנו על עניין המחשבה, שיכולה להתהפך מעבר אל עבר ומקצה אל הקצה השני בלי הזיקים משמעותיים, כי כל שלא באה המחשבה לידי מעשה, היא עדיין ברת תיוקן (ולזהכיר אין אנו עוסקים במחשבה שהיא גוף המצווה/עבירה).

וחתמנו בזה, שצורת ההגעה לתפילה – עוד לפני העיסוק בתפילה עצמה או במחשבות המלוות אותה – יש לה משמעות עצומה לעצם ההצלחה בכוונה בתפילה.

בעזר ה' וישועתו בפרק הבא נתן עצות לפתיחת ערוץ הידברות ישיר עם הש"ת. המשך א"ה בעלון הבא.

סומך נופלים וכל לישני עפר.

בעלון הקודם דנו בניסיון הראשון והשני – ניסיון הנפילות והמחלות, נמשך ונדון בשאר הניסיונות.

הניסיון השלישי, ניסיון הדימיון.

מניין שואב יצר הרע את כוחו?

אם נכיר את תחבולותיו של יצר הרע, גם נדע להישמר מפניו, וגם נוכל להשתמש באותן התחבולות נגדו. איך אמר דוד המלך ע"ה, מאויבי תחכמי מצוותיך (תהלים קיט צח).

לצורך הבהרת הדברים, נתבונן באחת התחבולות השכיחות של יצר הרע, היא הדחייתו. לדוגמא, אל תקום עכשיו, תישן רק עוד 5 דקות. ועוד 5 דקות... והנה, איחרת את ההשכמה בשעה.

באותו האופן ממש אתה יכול להשתמש בטריק זה נגד יצר הרע.

אתה רוצה לשבת ללמוד, אבל למי יש כוח ללמוד עכשיו שעה שלימה?? אז תלמד רק 5 דקות. ועוד 5 דקות... ועוד 5 דקות... והנה, למדת יותר משעה.

ומהי התחבולה הראשית של היצר?

מה נותן לו את כוח הכיבוש העצום הזה לשלוט על רוב בני האדם?

התשובה היא – הדימיון.

היצר משתמש בכוח המדמה של האדם בשני אופנים הפוכים ומנוגדים זה לזה כלחה החרב המתהפכת, ומטעה את האדם ומפילו ברשתו.

כאשר אדם עומד לפני קיום מצווה, יצר הרע מגיע אליו עם דמיונות מופרזים על הקושי הבלתי נסבל והטיידה הנוראה שמצווה זו תסב לו...

איך תבצע את זה? זה בלתי אפשרי!

זה קשה, אתה עייף וזה ארוך מידי.

וכולם יצחקו עליך, למה להיות שונה מכולם?

עזוב, מחר, מחר נבדוק את העניין תוותר הפעם...

וכך, בעצות מעצות שונות ומשונות, מלאה יצר הרע את האדם ומכניס בו כבידות שלא מן עלמא הדין עד כי חדל מעשות טוב.

וכאשר אדם עובר ניסיון של פיתוי לעבירה, לפתע יצר הרע מתגלם כאחד החרוצים ומלאי מרץ הקיימים עלי אדמות.

בוא, יהיה כיף!

אתה תיהנה מכל רגע.

תראה איך אתה תתענג מכל שנייה כמו שבחיים שלך לא נהנית!

חוץ מזה כולם כבר שם, אתה מפסיד...

וכן על זו הדרך, מלהיט הוא את האדם עד כי הוא נעשה בוער כתנור בלהט העבירה.

מתהפך מקצה לקצה לפי הצורך והעניין.

והאמת?

הוא בכלל לא בכיוון.

אחרי שביצעת את המצווה, אתה מגלה שהיה לא כל כך נורא, אפילו קצת כיף... וכשנמנעת באמת ובשלימות מן העבירה, אתה חש סיפוק פנימי עמוק וממלא את כל יישותך בתחושת גבורה אמיתית.

אז מניין הכוח שלו?

הוא גורם לך לדמיין.

לפני מצווה – כמה שזה קשה.

לפני עבירה – כמה שכדאי לך זה כיף.

ואתה? פשוט צריך להשתחרר מכבלי המרמה שלו ולהבין שהכל דימיון כוזב. והשחרור, הוא בעיקר על ידי ידיעה שאין לו באמת מה למכור.

הוא בסך הכל בלון נפוח וריק מתוך. העבירה היא לא תענוג, והמצווה היא לא עול. כך הוא רוצה שאחשוב, אבל האמת ממנו והלאה.

ובכוח הידיעה הזו, אוכל לנטרל את כוחו.

אדרבה, אשתמש בתחבולותיו נגדו,

אדמיין את האושר העילאי שיהיה לנו אחרי שאקיים את המצווה, את הפרצופים המעריכים של כולם כשהם מבינים שיש להם כאן טיפוס ערכי, את תחושת הסיפוק והשמחה של מצווה שתמלא את כל יישותי.

עם דימיון חיובי, אוכל ללוות מהתענוג העתידי למציאות ההווה, ולהימנע מלחשוב על הדרך הקשה שצריך להגיע לשם (כפי שהיצר רוצה שאחשוב), ובכך לקצר את הדרך באופן משמעותי.

וכן בכיוון ההפוך, בעמדי בפני פתוי היצר לעבירה, אזכור את התחושה המרה של אפס שלא מצליח לעמוד על שלו, את העצבות הנוראה שיש אחרי הנפילה.

את תחושת ההתמדה והכשלון של הרגע שאחרי, את כל אלו אני אשאל לרגעים של לפני העבירה, וכך תרד לי רתיחת הדמים באופן משמעותי.

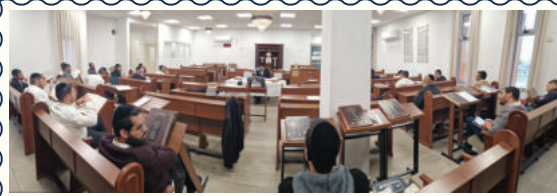
ככל שאשתמש יותר טוב בכוח הדימיון, הפעולה תהיה הרבה יותר אפקטיבית.

זהו שאנחנו אומרים בתפילה שה' הוא מתיר אסורים.

אנחנו משבחים את בורא עולם שמגלה לנו איך להתגבר על הסתות היצר, הוא מתיר ומשחרר את האסורים (=חבלי קשירה) שהיצר מנסה לאזוק אותנו בו.

טוב וישר ה', ומכה טובו על כן יורה חטאים בדרך (תהלים כה ח), יורנו את הדרך בה נלך לעלות מעלה מעלה בעבודת ה'.

בעלון הבא נמשיך בעזה"י.

כולל אברכים "פרי צדיק"

כולל ייחודי
ללימוד חוראה עפ"י מנהגי ק"ק תימן
ראש הכולל הר"ג משה רצאבי שליט"א
מנהלי הכולל הרב יאיר שרפי ור' איתמר עובד

חברותא

בדין עליית קטן לתורה בשני וחששי ומנחה של שבת

מאת הרב שאול שלום יוסף שליט"א
רב קהילת "יאער לינקב"
ואברך בטל"ה "פרי צדיק"

פוחתים מהן ואין מוסיפין עליהן. ופירש"י: "ואין מוסיפין עליהן – שלא יקשה לצבור מפני שהן ימי מלאכה ובשבת במנחה סמוך לחשיכה הוא שהרי כל היום רגילין לדרוש". וכ"כ הרמב"ם (הלכות תפילה פי"ב הט"ז): "במנחה ובשני וחמשי שבכל שבוע קוראין שלושה אין פוחתין ממנין זה ואין מוסיפין עליו" וכן פסק מרן השולחן ערוך (אורח קל"ה ס"א). ובהגהת הרמ"א שם כתב: "ואם היו שני חתנים בבית הכנסת והם ישראלים מותר להוסיף לקרות ארבעה דלדידהו הווי כיו"ט שמותר להוסיף, ונראה דהוא הדין לשני בעלי ברית דיו"ט שלהם הוא". והשתילי זתים השמיט הגה זו, ואדרבא כתב בס"ק א', "ואפילו בשביל חתנים לא נהגו להוסיף, ולא שמענו מי שנהג כן. והוא הדין בעלי ברית". ע"ש. עכ"פ נראה שהשתילי זתים דחה רק מצד המנהג דלא נהגו כן, אך לא מצד הדין.

כשיש כהן ואין לוי האם מותר לישראל לעלות לשני

כתב בש"ע (אורח קל"ה ס"ח) וז"ל: אם אין לוי בביה"כ כהן שקרא ראשון מברך שנית וקורא במקום לוי אבל לא כהן אחר כדי שלא יאמרו שהראשון פגום. עכ"ל.

וכתב המשנ"ב: "והוא הדין שלא יקרא ישראל במקום לוי כדי שלא יאמרו על הראשון שאינו כהן או שהוא פגום מדלא קרא אחריו לוי וגם שיטעו על הישראל הזה שהוא לוי".

מה עדיף

אחר הודעתך כל זאת, עדיין יש לעיין מה עדיף לעשות להלכה, דלאפוקי נפשין מפלוגתא קא בעינן וליכא. דשמוא, יש להעדיף דלאחר עליית הכהן, יודיעו לציבור שהראשון כהן שאינו פגום והשני העולה הוא ישראל ואע"פ שהוא אינו לוי, וכך יהיו רוב עולים גדולים ואחי בדכולי עלמא.

או שמוא, יש לסמוך על הריב"ש בדיעבד, אחר שכבר עלה כהן קטן וכמנהגנו, ואין בקהל לוי גדול, דלשיטתו העיקר שלא יעלו כולם קטנים, וכיון שישראל גדול יעלה לעליית שלישי, לא כולם קטנים. ואם דעתך לדחות זה, דכל מה שדן הריב"ש הוא לענין שבעה בלבד, כבר הבאנו דברי השת"ז שמניין שלושה קיל טפי ממניין שבעה. ע"ש.

או שמוא, כיון דקיי"ל כהר"ן שצריכים רוב עולים גדולים דוקא לעלות, היכא דהציבור מוחל וליכא טורח ציבור יעלו עוד שלושה ישראלים גדולים, ויש לצרף בזה את הגהת הרמ"א דבמקרים מיוחדים כשני חתנים או שני בעלי ברית מוסיפים על העולים אפילו בימים שני וחמשי, ואע"פ שהשמיט השת"ז הגהה זו, ואף העלה שלא נהגו כן, שמוא זה רק מצד המנהג דכתב כך דהיכי דלא ינהגו כן, אך לסמוך על זה בדיעבד אולי יש לסמוך וכדפרישית לעיל.

העולה מן האמור

שאלנו למורנו ראש הכולל, הגאון הרב משה רצאבי שליט"א והשיב, דאחר שעלה הכהן הקטן, היכא דהציבור מוחל וליכא טורח ציבור, יעלה שוב פעם לעליית שני, ולאחר מכן יעלו שלושה ישראלים גדולים. ובכך ליכא לעז על הכהן, ועושים כמנהג הרווח דרוב גדולים בעינן וכדברי הר"ן. והיכא דאין הציבור מוחל יש לעיין.

ויש לגבאים להשגיח היטב לפני שמעלים קטן לוודא שיש לוי גדול, על מנת שיהיו רוב עולים גדולים. ואם אין, לא יעלוהו, וגם אין צורך שיצא מחוץ לבית הכנסת.

קהל מתפללים הסתפקו כיצד יש לנהוג, בעת הוצאת ספר ביום שני, היה נוכח ילד כבן עשר שהיה כהן. ולפי מנהגם מעלים קטן גם למנין שלושה, והעלוהו לעליית ראשון. בסיום הקריאה, ויפנו כה וכה ויראו כי אין איש לוי, ולא ידעו האם להעלות שוב את אותו כהן אע"פ שקטן הוא, או שמא יש להעלות ישראל גדול.

דין עליית קטן לתורה

איתא במגילה כג. ת"ר הכל עולין למנין שבעה ואפילו קטן ואפילו אשה אבל אמרו חכמים אשה לא תקרא בתורה מפני כבוד הציבור. ע"כ. ופסקו הראשונים שמותר להעלות קטן למניין שבעה כדינא דגמרא.

וכתב הרמב"ם (הלכות תפילה פי"ב, ה"ז) וז"ל: קטן היודע לקרות ויודע למי מברכין עולה ממניין הקוראים. וכן פסק מרן השולחן ערוך (אורח רפ"ב ס"ג) וז"ל: "הכל עולין למנין שבעה אפילו אשה וקטן שיודע למי מברכין". וכך מנהגנו ק"ק יהדות תימן להעלות את הילדים לקריאת "שישי" שמעלתה גדולה בידוע לידועי ח"ן.

האם מותר להעלות רוב קטנים

כתב הריב"ש (בתשובה סימן שכ"ו): "ומה שאמרו הכל עולין למנין שבעה אפילו קטן לא אמרו אלא עולין, רצה לומר להצטרף למנין שבעה כשיש שם גדולים הקורים אבל שיהיו כל הקורים קטנים לא". משמע מדבריו שאע"פ שאין יכולין לעלות רק קטנים, אך כל שיש גדולים עמהם ואפילו אחד, יכולין לעלות ואפילו רובם קטנים.

אמנם כתב הר"ן (מגילה יג. ד"ה הכל): הכל עולין למנין שבעה ואפילו קטן פירוש עולין להשלים קאמר ולא שיהיו כולם קטנים ולא נשים דכיון שלא בני חיובא נינהו לא מפקי לגמרי. ע"כ. והמשנה ברורה ביאר דעתו "ולא שיהיו כולם (או רובם) קטנים".

ופסק מורנו ועט"ר הגר"י רצאבי שליט"א בש"ע המקוצר (ח"ב סימן ס' ה"ג) כדעת הר"ן דצריך רוב גדולים.

דין עליית קטן לשלושה לפי מנהגנו

פסק המגן אברהם, שקטן עולה לשבעה דוקא, אבל לא לשלושה כעולת שבת וכך פסקו הרוקח והרדב"ז והמשנה ברורה.

השתילי זיתים (סימן רפ"ב הלכה ג' ס"ק ד') אחר שהעלה דברי המג"א "אבל לא לשלושה" סייג דבריו בראיות מהרמב"ם והגהות מיימוניות שקטן עולה לשלושה. והעלה עוד כי מכל שכן שקטן עולה לשלושה, שאם עולה לשבעה שספקו מדאורייתא אזי כל שכן שעולה לשלושה דהוי דרבנן. וכן פסק מהר"ץ בשו"ת פעולת צדיק (ח"ב סימן צ"ז).

מאידך כתב בעריכת שלחן (ח"ג סימן רפ"ב עמ' קס"ג) בסתם שלא מעלין קטן לספר שני ולא למניין לשלושה והביא בשם יש אומרים כי לכולן הוא עולה והוא דעת מהר"ץ אך המנהג הרווח כסתם, עיין הערה י"א. וכן הובא בספר ויצבור יוסף בר ח"ב פט"ו שאין מעלין קטן למניין שלושה. והגר"י רצאבי העלה בש"ע המקוצר (ח"ב סימן ס' ה"ג) את החילוק במנהגי תימן בין הבלדי שנהגים להעלות קטן תמיד גם לשלושה, ומנהג השאמי נוהגים להעלות קטן רק לשבעה.

הא קמן דנחלקו האחרונים במנהגינו בעליית קטן לשלושה וכל אחד ינהג כמנהג אבותיו.

הוספה על שלושה עולים

איתא במגילה כא. בשני וחמשי ובשבת במנחה קורין שלושה אין

(א) שאלה: האם מותר לדבר לשון הרע על גוי?

תשובה: מותר. ומצוה, כשמתכוין בכך לגנותו כדי שלא ישבחוהו, או כדי שיתרחקו ממנו, שלא ילמדו ממעשיו, ולא מדעותיו הנפסדות, או כדי להשפיל דתם ודעתם, ובפרט כשרואים או שומעים מעשיהם המגונים (פשוט וברור. וגם בסתם אין איסור כלל, וכל שכן שיש בדבר סרך מצוה, ולא תלך רכיל "בעמך" כתיב, וגוי אינו בכלל עמך. וכן אינו בכלל חברו שכתב הרמב"ם בהלכות דעות פרק ז'. ושוב ראיתי שכן כתב הנצי"ב בהעמק שאלה שאלתא כ"ח סק"א, ע"ש. והגם דמצינו לפעמים לשון חברו על גוי, כאן ודאי שאינו במשמע בלשון הרמב"ם והשאלות ע"ש. וכן תיקנו חז"ל לרואה ששים רבוא גוים לומר עליהם, בושא אמכם מאוד חפרה יולדתכם וכו', בברכות נ"ח ע"א, וברמב"ם הלכות ברכות פ"י ה"א, ובש"ע סימן רכ"ד ס"ה).

ומכל מקום יש אומרים שלא ירבה בכך לדבר לשון הרע אפילו על גוי, כדי שלא ירגיל לשונו לדבר לשון הרע, ויבוא מזה לדבר גם על ישראל. והיינו כשאין בדיבורו על הגוי צורך שיש בו ממש. ועל כן גם בזה יהיה דיבורו במדה במשקל ובמשורה, ולשם שמנים (עיין תנחומא פרשת פקודי אות ז' בשם רבי יהושע בן לוי על פסוק תשב באחיק תדבר וגו' אם דברת בעשו שהוא אחיק סופך לדבר בבן אומתך זה משה וכו'. ובדברים רבה כי תצא ו', ט', אמר רבי יוחנן אם הרגלת לשונך לדבר באחיק שאינו בן אומתך וכו'. וכתב בחידושי הרד"ל שם דמבואר מכאן שאסור לספר לשון הרע על גוי, ומוכח מדבריו שם דעל כל גוי, גם כשאינו שומר שבע מצוות בני נח, ע"ש. וכן מוכח מהתנחומא אם דברת בעשו וכו'. מיהו הנצי"ב בהעמק שאלה שאלתא כ"ח אות א' חולק, וכתב דכוונת המדרש לאסור לשון הרע על גוי, לא על גוי, ע"ש. וכן פירש בנפש יהודה על מנורת המאור פרק נ"א. איברא דזה דוחק בלשון התנחומא אם דברת בעשו. דמשמע גם בלא שנתגייר. וכן לשון הרא"ש בארחות חיים אות פ"ג, אל תוציא דיבה ולשון הרע על שום בריה וכו', משמע גם גוי. אכן יש לומר שהוא מחלוקת, ולא קיימא לן הכי, כיער' במדרש. אי נמי גם להאוסרים הוא במרגיל ומרבה בכך דוקא ושללא לצורך, וכדמשמע מלשון הכתוב תשב באחיק תדבר וגו', דמשמע ישיבה בקביעות, ובלשון הוה, תמיד. מיהו ממש רד"ל שם לשטתו דרשב"י בשבת ל"ג: לא יגנה את הרומאים אלא כי רצה לסתור דברי המשבח. מוכח דלדידיה גם בפעם אחת אסור. וזה צ"ע. ועוד, שלא אמרו במדרש שזה אסור מן הדין, אלא בדרך עצה טובה, שזו הנהגה לא ראויה, כי מזה יבוא לדבר גם על ישראל באיסור וכמ"ל במדרש שם. ועוד כתב מהר"י אבוביב במנורת המאור פרק מ"ח שיש לאדם להרחיק מלספר בגנותו של בני אדם, כי דיבורו של אדם מעיד עליו ועל הדברים הנעלמים בו, שהאדם הכשר מדבר בשבחי בני אדם ואינו רוצה לספר בגנותו, אבל הפסול כל תאוותו היא לדבר במומי בני אדם וכו'. וכן במנורת המאור הראשון למהר"י אלנקאוה פרק י"ח "אפילו על גוי אל ירגיל אדם עצמו לספר לשון הרע. ואפילו על בהמה טמאה", והביא על זה אחר כך מעשה בשני חסידים שראו פגר חמור מוסרח וכו' כמה לבנות שיניה ע"ש. ובחובות הלבבות שער הכניעה פ"ו סיים על זה שהוכיחם החסיד שלא ילמדו לשונם לדבר רע וישבו להם טבע ע"כ. ולשון הרד"ל שאסור וכו', לשון אסור אפשר שהוא לאו דוקא מהדין, וכמו שמצינו בכמה דוכתי. ולכן לא הוכירו הפוסקים מזה. או דלא קיימא לן כאותו דעה שבמדרש וכדלעיל. וכן בחפץ חיים שהוא מיוחד לכל ענייני לשון הרע בהרחבה לא נזכר כלום מזה. וע"ע להרמב"ם בפירוש המשניות באבות סוף פ"א בחלק הדיבור הרביעי הנאהב והוא הדיבור וכו' לשבח החסידים וכו' ולגנות את הרשעים בפחיתות מדותיהם כדי לבזות את מעשיהם וזכרם בעיני בני אדם ויתרחקו מהם וכו' ע"כ. ועל פי כל האמור העלינו בפנים מה שנראה בזה עיקר להלכה. וזו כעין פשרה בין השיטות. וע"ע מה שהובא בזה בבאר מים חיים על ארחות חיים להרא"ש שם ס"ק ר"י, ובעוד ספרים. והנלע"ד כתבתי).

(ב) שאלה: לקחנו בצק של כובאנה, ובמקום לבשלו בסיר כובאנה סגור כרגיל, הנחנו אותו עיגולים עיגולים בסיר שטוח כעין מחבת גדולה על האש ועם מעט שמן בסיר, ויש לסיר מכסה, מה ברכתו?
תשובה: כיון שבמכסה סיר זה, יש בו נקב גדול שהאדים יוצאים ממנו,

אין דינו כסיר כובאנה שהוא אטום, שלכן אנו חוששים לדונו כמבושל, לברך עליו מזונות ועל המחיה אפילו בקביעות סעודה, כי הוא מתבשל באדים שלו עצמו. אבל כאן שהאדים יוצאים, יש לו דין כאפוי, ואע"פ שאין הכובאנה רואה פני האש אלא בתוך סיר. וכיון שגם אין בכובאנה זו הרבה שמן וסוכר, והוא יותר אפוי ושונה מסתם כובאנה, וכמו שאכן הישבתם, דינו כלחם רגיל, וצריך נטילת ידיים המוציא וברכת המזון.

(ג) שאלה: עושים אצלנו מניין לתפלה בעבודה (בעירייה בבני ברק), ויש שם במשרד שמתפללים תמונות של בני אדם, אנשי ציבור וכדומה, מה הדין להתפלל שם שמונה עשרה נגד התמונות, או שמספיק להתרחק מהתמונה ארבע אמות כמו ששמעתי באומרים לי?

תשובה: גם אם הוא רחוק ארבע אמות, יש להוריד את התמונה מן הקיר או לכסותה בזמן תפילת שמונה עשרה, אם התמונה עומדת כנגדו בצד מזרח, שלא ייראה כמתפלל ומשתחוה לו (וע"ע ש"ע המקוצר ח"ד סימן קמ"ה ס"ו).

(ד) שאלה: האם מותר להניח סיר שבתוכו דגים עם רוטב, בתוך תבנית עם מים חמים מערב שבת על הפלאטה, כדי שלא יחרכו הדגים מחום הפלאטה, או שזה אסור משום הטמנה?

תשובה: כיון שאין מניחים את הסיר בתוך התבנית בשביל שיתחממו הדגים יותר, אלא בשביל שלא יחרכו הדגים, אין זו הטמנה האסורה, ומותר (וכי"ב כתבו בס"ד בבנין משה ח"ג דף תל"ח, לענין נתינת ג'חנן בסיר, בתוך סיר עם מים, על הפלאטה, ע"ש).

(ה) שאלה: האם מותר בשבת למרוח מין משחה רכה על העור של הבן שלי כבן שמונה, לאחר שנעקץ מיתושים ומגרד ומתנפח לו?

תשובה: אסור משום גזירת רפואה. אלא אם כן הוא סובל מהעקיצות מאוד. ובמקום דוחק, כיון שהוא קטן כבן שמונה, אפשר להקל ליתן לו המשחה שם בשינוי (עיין יום השביעי הלכות רפואה ויולדת בשבת, פ"ד סכ"ג ובהערה נ"ו שם, ובפ"ה סוף הערה כ"א ד"ה וברדת. ומשם באר"ה).

(ו) שאלה: יש עץ פרי בין שני בניינים, שאלתי את הועד בית של שני הבניינים למי שייך עץ זה, ואם אני יכול לקטוף ממנו פירות לעצמי. ושניהם אמרו לי שזהו עץ ישר שנטעו אותו לפני שנים רבות, אין יודעים מי נטעו, ואף אחד לא צריך אותו ולא קוטפים פירותיו, והם ישמחו אם הוא יקטוף את הפירות, כי הם נופלים לארץ ונסרחים. השאלה, אם פירות אלו נחשבים הפקר, כיון שהם גדלים בעץ שנמצא בשטח פרטי של בניינים אלו, או שהם הפקר, ואין לי לברך על תרומות ומעשרות, ואולי גם פטורים לגמרי?

תשובה: כיון שאין לבעלים שום צורך בהם וכל מי שרוצה יבוא ויטול, הרי הפירות הפקר ופטורים מתרומות ומעשרות.

(ז) שאלה: מנהגינו לעשות שבע חוליות בציצית. מישהו עשה לי עשר חוליות. האם זה טוב, כי אמרו (במנחות ט"ל ע"א) הפוחת לא יפחות משבע והמוסיף לא יוסיף על שלש עשרה, ולכאורה משמע שאם רוצים יכולים להוסיף על שבע?

תשובה: אין לעשות רק שבע וכפי שנוהגים [נגד שבעה ריקעים] ולכן לכתחילה תתיר את שלשת החוליות הנותרות (וכדמוכח מכי"ב בפסחים דף ק"ד ע"א גבי הבדלה, הפוחת לא יפחות משלש והמוסיף לא יוסיף על שבע, והאמר לא תלתא אמר ולא שבע אמר, דארבעה אמר. ובתוספות שם ד"ה וזמר, דמסתמא או שלשה או שבעה תקנו, כנגד שום דבר, כדאמר בהתכחל לא יפחות משבע כנגד שבעה ריקעים וכו'. וע"ע בדברינו בכארות משה הלכות ר"ה במילואים סימן ט"ז, בענין הוספה על מניין המכוון ודוק. ושלש עשרה חוליות, אין לעשות, כי בדור שלפני פנינו המציאו הנהגה זו מקצת אנשים בעלי דעות זרות, ויש להתרחק ולהרחיק מדעותיהם ומנהגיהם. וזו היא דעתו של אאמור"ר שליט"א. ועיין לו עוד בפלאות מתורתך פרשת שלח).

מידי שבוע נמסרים שיעורים בכולל "פרי צדיק" בחריש
בעיון בהלכות שבת, מסורת ומנהגי תימן, פרשת שבוע ומוסר
מפי ראש הכולל הרב"ג משה רצאבי שליט"א

להקצות השיעורים להצלה, רבואה, פרנסה, ולהכביל אלולי נשמת יקירכם
ניתן לתקא מול מנהלי הכולל: הרב יאיר שרפי 052-7166601 ור' איתמר מוכה 053-3453020

לעילוי נשמה להקדשה 053-3453020 תנצב"ה	לעילוי נשמה רחמים בן שלום לחמי תנצב"ה	לעילוי נשמה אורן ידעי בן יוסף ז"ל תנצב"ה	לעילוי נשמה חנה יצחק הלוי בת ברתה ז"ל תנצב"ה	לעילוי נשמה לאוהב אחריה בת מארי סעיד עוואד ז"ל תנצב"ה
--	--	---	---	--

טוב שם משמן טוב
ויום המות מיום הולדו

טריזויה טשפּפּתית מתוך שע"ה. הנושא: זעירות

9) אדם הנצרך לנקביו באמצע הזמירות, האם יברך "אשר יצר" או ימתין לאחר התפילה?
 א' – יברך עכשיו שמא ישכח לברך אחר כך.
 ב' – אסור להפסיק וימתין לאחר התפילה.
 ג' – אם יודע שיפנה לאחר גם לאחר התפילה יברך עכשיו ואם לאו ימתין.

10) אדם שאיחר לבית הכנסת ודילג על הזמירות האם יכול לאומרו לאחר התפילה?
 א' – יכול לאומרו.
 ב' – יכול אך ללא "ברוך שאמר ו"שתבח".
 ג' – אם דילג הפסיד ולא יחזור לאומרו.

9=ז ז=א 8=ח 6=ו 10=כ
 1=א 2=ב 3=ג 4=ד 5=ה
 טוואזחט

1) אדם שלא אמר "ברוך שאמר" האם רשאי לכתחילה לומר "שתבח"?
 א' – לא, כי ישתבח היא ברכה אחרונה של "ברוך שאמר".
 ב' – יכול לומר, אין קשר בין הברכות.
 ג' – בשבת יאמר כיון שמסמיכה ל"נשמת כל חי".

2) האם צריך לעמוד כשאומר הש"ץ "ברוך שאמר ו"שתבח"?
 א' – לא חייב לעמוד והעומד תע"ב.
 ב' – לא צריך לעמוד, אך אם עמד לא ישוב.
 ג' – ב"ברוך שאמר" יעמוד, ב"שתבח" לא יעמוד.

3) מי שאמר פסוק "פותח את ידיך" ללא כוונה האם צריך לחזור לאומרו?
 א' – לא חוזר.
 ב' – צריך לחזור לאומרו.
 ג' – בשבת אינו חוזר שלא מבקשים על הפרנסה בשבת.

4) מתי ראוי לתת צדקה בתפילה?
 א' – באמירת "ויברך דוד".
 ב' – קודם התפילה.
 ג' – בשעת חזרת הש"ץ.

5) האם אומרים "מזמור לתודה" בשבת?
 א' – אומרים כרגיל אלא שמוסיפים "מזמור שיר ליום השבת".
 ב' – לא אומרים כלל.
 ג' – בשאמי יש נוהגים לאומרו.

6) האם אומרים "מזמור לתודה" ביום טוב?
 א' – מנהג הבלדי אומרים, מנהג השאמי אין אומרים.
 ב' – מנהג השאמי אומרים ומדלגים פסוק "מזמור שיר ליום השבת".
 ג' – ב' התשובות נכונות.

7) האם מותר לדבר דברי חולין לאחר אמירת "ברוך שאמר"?
 א' – אסור.
 ב' – מותר, האיסור הוא רק לאחר ישתבח.
 ג' – אם יש צורך בדבר אפשר להקל.

8) האם מותר לענות "אמן" ו"ברוך הוא וברוך שמו" לאחר אמירת "ברוך שאמר"?
 א' – אמן מותר, ברוך הוא וברוך שמו אסור.
 ב' – עונה הכל.
 ג' – בין הפרקים בלבד מותר לענות.

הליכות תימא

באדיבות
 הרב אליהו נהרי שליט"א
 ראש עשדות "עטרת חיים"

הלכות שמירת הלשון עם אחרי חיים

* פופקורן.

ולפעמים מצוה לשמוע מה שאחד מספר דברי גנות על חברו, כגון שהוא משער שעל ידי שמיעתו את הענין בשלמות יהיה אחר כך בכוחו להראות לפני המספר או שאר השומעים שאין המעשה כן כמו שנאמר עליו או שאר ענייני זכות. ועוד יש אופן אחר גם כן דמצוה לשמוע, כגון אם בא אחד לקבול על חברו מאיזה דבר שעשה נגדו, והוא מכיר במספר שבזה שיתן אוון לדבריו יהיה יכולת בידו להשקיש את אפו מעליו ולא ישוב עוד לספר לאנשים אחרים (כי אולי האחרים יאמינו לדבריו ויהיו מקבלי לשון הרע) ובזה יתרבה השלום בישראל. אך בכל ההתרים שאמרנו בענין השמיעה יזהר בנפשו מאוד שלא יאמין בעת השמיעה בהחלט, רק לחוש לזה בלבד, כדי שלא ילכד גם הוא ברשת עון קבלת לשון הרע.

(חפץ חיים, כלל ו', אות ד')

דרכי אבות חריש

קולות מאתימן

בהנחיית יאיר שרעבי

חוזרים אל הניגון, מתחברים אל הנשמה

הזדמנות נדירה לילדים ללמוד את השירה התימנית האותנטית מסורת עתיקה, חיה ונושמת, שעוברת מדור לדור. במהלך הלימוד ייחשפו הילדים לפיוטים ולשירה התימנית, ילמדו את רזי ההגייה, המקצבים והניגון המסורתי ואת כל זה יביאו הביתה אליכם!

שירה בערבית תימנית • פיוטים לחגים, סליחות, קינות ונעימות מיוחדות לימוד באווירה חמה, מרגשת ושורשית • הבנת המילים ומשמעות השירים בהמשך הילדים יופיעו באירועי הקהילה

השיעור יתקיים בימים ראשון ושלישי 16:30-17:15
לפרטים נוספים: אור 058-4300043
להרשמה סרקו את הברקוד >> מיועד לילדים מכיתה ג' והלאה